

Rechtskundig Weekblad

REDACTIE : Italiëlei, 99, Antwerpen

Abonnement : 100 fr. per jaar

Vereeniging zonder wistgevend doel

BEHEER : Lange Leemstraat, 99, Antwerpen

Postchecknummer : 3185.22

INHOUD:

D. R. — Advocaten pleit in 't Vlaamsch!	FISCALE KRONIEK. — Belastingen op de bezoldigingen van beheerders, commissarissen en vereffenaars van vennootschappen op aandelen, door Mr F. Daeseleire.
R. L. — Quid credendum?	BIBLIOGRAPHIE. — J. H. P. Bellefroid. Toelichting van het Nederlandsch-Belgisch verdrag, door A. Le Paige.
RECHTSPRAAK. Beroepshof Brussel. — 31 Dec. 1931. — <i>Strafvordering - Onafhankelijkheid der burgerlijke en der strafvordering.</i>	WET VAN 9 MEI 1930. — Verslag van Mr Sinzot.
Beroep in huurzaken Gent. — 24 Dec. 1931. — <i>Gebruik der talen in huurzaken - Besluiten - Voorwaarden der exceptie van nietigheid - Opzeg.</i>	MEDEDEELINGEN. — Voordracht van Prof. Versijl.

Advocaten, pleit in 't Vlaamsch !

Een brief van den Heer A. REMY,
Advocaat-Generaal bij het Beroepshof te Gent

Hoe menig onzer confraters, die gewoon is zich in de Vlaamsche taal uit te drukken, die Vlaamsch spreekt in zijn huiskring en in alle vertrouwelijke omgang, pleit niet dagelijks in 't Fransch voor de behandeling zijner zaken vóór de Rechtbanken.

Waarom doet hij zulks? Zijn pleidooi zal er stellig niets bij te winnen hebben. Ieder beseft thans dat men slechts één enkele taal, zijn eigen moedertaal, volledig kan doorgrond hebben en dat men alleen in die taal kan beschikken over al de bronnen die aan het gesproken betoog zoowel overtuigende kracht als subtiële fijnheid verstrekken. Hoezeer men ook beslagen weze in de kennis eener tweede taal, toch is het onbetwistbaar dat wanneer in strafzaken het gevoel aan het woord komt of wanneer in burgerlijke zaken het verstand scherpe of moeilijke redeneeringen dient te ontwikkelen, de Vlaamsche jurist oneindig beter gewapend is wanneer hij zich van zijn eigen Nederlandsche taal bedient.

De meesten weten en voelen zulks. Waarom pleiten zij dan niet in 't Nederlandsch waarbij zijzelf en hun zaak alles zouden te winnen hebben? Eerst en vooral uit sleur. Ze hebben het zoo vele jaren aldus gehoord en zij missen de noodige gemoedssterkte om dien sleur te veranderen. En zoo hooren wij dan elken dag die ongelukkige en betreuenswaardige pleidooien uitgesproken door Vlaamsche advocaten, krioelende van barbarismen, met hun misvormde zonbouw, met het ellendig zoeken naar het gepaste woord en de juiste uitdrukking, die een ware hoon zijn voor het wonderschoone Fransche taaleigen.

Dergelijke pleidooien geven dengene die ze uitspreekt, wanneer hij taalgevoel en zelfcritiek bezit, dit onverdragelijk gevoel van ontevredenheid en zelfvernederings, dat de uitoefening van het advocatenberoep zoo bitter kan vergallen. En voor diegenen die een fransche opvoeding genoten hebben en al het onvolmaakte en zeer dikwijls potsierlijke van dergelijke pleidooien beseffen, zijn zij aanleiding tot stille spot en geven zij stof voor de rubriek «curiosa» van sommige juridische bladen.

Er is echter nog een andere reden die zoovele Vlamingen ertoe aanzet, tegen hun

eigen belangen in, liever in 't Fransch te pleiten, namelijk de meening dat de magistratuur deze taal verkiest en dat er niets mag verwaarloosd worden om, in 't belang van de zaak die men verdedigt, deze uiteen te zetten in de taal die aan de rechters 't best bevalt en hun het gemakkelijkst toegankelijk is.

Geen enkel magistraat, bewust van de verheven zending die hij vervult, zal dergelijke meening goedkeuren of beamen. Geen enkel rechter zal kunnen beweren dat hij bij de uitoefening van zijn hoog ambt, beter geholpen wordt door de moeilijke, zeer dikwijls gebrekkige Fransche pleidooien van een Vlaamsch advocaat, dan door eene klare en doeltreffende Nederlandsche uiteenzetting, waarin de raadsman niet gehinderd wordt door woordengeknoei of syntaxische verwikkelingen, doch integendeel, steunende op het aangeboren meesterschap dat hij heeft over zijn moedertaal, zonder afwijkingen al zijn aandacht kan wijden aan den grond van de zaak zelve, waarop het voor den magistraat alleen aankomt.

Dergelijke opvatting bij de magistratuur te veronderstellen ware tegenover haar oneerbiedig.

Dit is dan ook hare meening niet! En wij zijn zoo gelukkig hieronder een uittreksel te kunnen afdrukken uit een brief dien wij mochten ontvangen van een hooggeplaatst magistraat, den heer A. Remy, Advocaat-Generaal bij het Beroepshof te Gent, waarin deze een warme oproep doet tot de Vlaamsche advocaten om voor alle Rechtbanken en Hoven, zoowel in burgerlijke zaken als in strafzaken, in de Nederlandsche taal te pleiten.

De achtbare Heer Advocaat-Generaal is zoo vriendelijk geweest ons spontaan zijne sympathie voor de uitgave van het «Rechtskundig Weekblad» te betuigen en het is naar aanleiding hiervan dat hij ons de hieronderstaande regelen schrijft, die, uitgaande van een zoo hoogstaand magistraat, voor alle Vlaamsche advocaten een bijzondere beteekenis hebben.

* * *

«Het weze mij veroorloofd nadruk te leggen op dit: Verleden jaar, gedurende de tien maand dat ik aan de 2de Burgerlijke Kamer van het Hof van Beroep

235
»gehecht geweest ben, werden er voor »haar slechts twee onbeduidende zaken in »het Vlaamsch ingeleid, en een ervan werd »dan nog in de Fransche taal gepleit. Voor »de burgerlijke kamers van het Hof be- »dienen de advokaten zich schier nooit »van de Nederlandsche taal; zij verkiezen »de Fransche.

»Het onderlijnen van dien toestand »blijkt mij gewenscht alleen met het oog »op het bevorderen, in rechtskundig op- »zicht, van de Vlaamsche taal waarvan »het gebruik, in het Vlaamsche gedeelte »van het land, geroepen is grootelijks toe »te nemen. Want, dat men daarmee in- »stemme of niet, de toestand is nu zoo dat »het vervlaamschen, in min of meer ruime »mate, van het overige van het Rechts- »wezen, en het Vlaamsche land, er door- »gaat. Welnu, de huidige leden van de »Vlaamsche gerechtelijke lichamen behoo- »ren allen tot die geslachten welke hun »algemeene en rechtskundige kennissen in »de Fransche taal opgedaan hebben. Of- »schoon zij meestendeels dagelijks in »strafzaken met de Nederlandsche taal »omgaan, zullen zij nog al wat geestes- »inspanning hoeven bij te zetten ten einde »zich de Vlaamsche rechtstaal in verband »met die zaken, welke geen strafzaken »zijn, volledig eigen te maken. En geen »doeltreffender middel toch om die eigen- »making in de hand te werken, dan voor »hen in 't Vlaamsch te dagvaarden, in 't »Vlaamsch te besluiten en in 't Vlaamsch »te pleiten.

»Talrijk reeds zijn de Vlaamschspre- »kende advokaten die door hun duidelijk »en machtig woord, in strafzaken, aller »aandacht weten te boeien. Van zoodra »die advokaten ertoe zullen besluiten als »stelregel aan te nemen in hun andere »zaken insgelijks in het Vlaamsch op te »treden, zullen de andere gerechtsdienaars »de gelegenheid vinden zich volkomen op

Quid credendum ?

Onlangs heeft onze uitvoerende macht, door middel van een publiekrechtelijke vergissing, een taalkundige verkeerdheid, door de wetgevende macht begaan, willen goedmaken.

Het feit zelf willen wij hier even belichten, en de beteekenis en gevolgen er van nader onderzoeken.

Het 4° lid van art. 6 van de wet tot wijziging der bestaande wetgeving op de vergoeding der schade voorstspuitende uit arbeidsongevallen (wet van 15 Mei 1929, «Moniteur» van 31 Mei 1929) luidt, in den Franschen tekst: «Les ascendants, frères et sœurs et petits-enfants, n'auront droit aux indemnités que s'ils profitaient (wij onderlijnen) directement du salaire de la victime». Nu werd den tekst zóó vertaald: «De bloedverwanten in de opgaande linie, broeders en zusters en kleinkinderen, zullen alleen op de vergoedingen kunnen aanspraak maken, indien

236
»de hoogte te stellen, en alzoo des te gau- »wer in staat geraken de nieuwe taak die »hen door de verwachte wet zal opgelegd »worden, onberispelijk te vervullen.
»Eerst dan kan de Vlaamsche recht- »spraak medijveraaster worden van de »in het Fransch opgestelde Belgische »rechtspraak».

* * *

Vlaamsche Advocaten, ziedaar de meening van een vooraanstaand lid van het Parket-Generaal. De hoogste leden der magistratuur zeggen U: Pleit in 't Vlaamsch!

Het is niet enkel de stem van het welbegrepen plichtbesef, het is vooral de stem van de gezonde rede. Verre van de magistratuur te mishagen bewijst ge haar in de tegenwoordige omstandigheden een werkelijke dienst, wanneer ge, nu de aanstaande vervlaamsching der proceduur onvermijdelijk is, haar door Vlaamsche pleidooien en Vlaamsche besluiten helpt in de onberispelijke uitvoering harer sociale taak.

Er hoeft dus niet gewacht tot een wettelijke regeling verplichtingen oplegt voor wat aangaat de taal der pleidooien. Dat het woord van den Heer Advocaat-Generaal Remy in breeden kring gehoord worde!

Het wachtwoord weze van nu af: «In alle zaken, en voor alle rechtscolleges, Vlaamsche advokaten, pleit in uwe moedertaal, in uw eigen belang, in het belang van de magistraten en in het belang der Vlaamsche cultuur!»

D. R.

In zijn volgend nummer zal het «Rechtskundig Weekblad» een hoofdartikel publiceren van

Mr H. DE HOON

Eere-Eerste Advocaat-Generaal bij het Beroepshof te Brussel
Eere-Hoogleraar aan de Universiteit te Brussel
en Voorzitter van den Bond der Vlaamsche rechtsgeleerden, over

«HET ZWITSERSCH BONDSGERECHT TE LAUSANNE»

zij rechtstreeks van het loon van den getroffen leedden ».

Het is duidelijk dat dit een slechte vertaling was. De ouders van een gehuwd slachtoffer van een werkongeval kunnen uit dezes loon «voordeel getrokken hebben» (beteekenis van den Franschen tekst), zonder daarom in zulkdanigen toestand te hebben verkeerd dat het deel in dat loon hun eenige bestaansbron, hun eenig of zelfs voornaamste inkomen uitmaakte. Volgens den Franschen wetttekst nu is het laatste niet vereischt. Volgens den Nederlandschen daarentegen wél.

Wanneer echter bij Koninklijk Besluit van 28 September 1931 de wetten van 24 December 1903, 3 Aug. 1926, 15 Mei 1929, 30 Dec. 1929 en 18 Juni 1930 betreffende de vergoeding wegens arbeidsongevallen werden samengeordend, heeft de uitvoerende macht de verkeerdheid van den Nederlandschen tekst begrepen en heeft gemeend dat het, om deze te herstellen, kon volstaan met eenvoudig een andere, en inderdaad juiste vertaling van

den Franschen tekst te geven: « De bloedverwanten in de opgaande linie, broeders en zusters en kleinkinderen, zullen alleen op de vergoedingen kunnen aanspraak maken, indien zij rechtstreeks uit het loon van den getroffene voordeel trokken ».

De uitvoerende macht wist immers dat, sinds de wet van 18 April 1898 de Fransche en Nederlandsche teksten gelijkberechtigd zijn: zij zijn allebei en even officieel. Sindsdien worden alle wetten in beide talen gestemd, bekrachtigd, afgekondigd en bekendgemaakt. Beide teksten hebben dus gelijke rechtskracht. Bijgevolg mag men de toepassing van de ééne wet, volgens den eenen of anderen tekst eischen. Men hoeft dan ook het inzicht van den wetgever alleen volgens de gewone beginselen van de interpretatie der wetten na te speuren, en dus zonder aan den in één der twee talen gestelden tekst de voorkeur te moeten geven. Volgens een van die beginselen dient het inzicht van den wetgever slechts dan te worden onderzocht wanneer de wettekst zelf niet voldoende duidelijk is. Welnu, de Nederlandsche tekst van den « Moniteur » van 31 Mei 1929 is klaar: om op schadevergoeding te kunnen aanspraak maken, moet men van het loon van het slachtoffer geleefd hebben. Men kan dus den zin van den Franschen tekst niet inroepen om de draagwijdte en de betekenis van den Nederlandschen te bepalen.

Het Parlement heeft over beide teksten gestemd, de koning heeft hen bekrachtigd en afgekondigd. Deze teksten moeten vol-

komen ongewijzigd blijven, althans voor wat den zin er van betreft. Wanneer nu de uitvoerende macht beide wetteksten met mekaar in overeenstemming heeft gebracht door den Nederlandschen om te vormen, is zij klaarblijkelijk haar bevoegdheid te buiten gegaan. Deze bestaat immers in het bekendmaken van de wet om er de toepassing van op te leggen, — en in het treffen van maatregelen, het uitvoerdigen van verordeningen en besluiten die er de toepassing van verzekeren.

Volgens art. 78 van de Grondwet mag de koning, als hoofd van de uitvoerende macht, slechts in die mate besluiten uitvoerdigen als deze positief overeenstemmen met, en niet alleen: niet verschillen van de bepalingen der Grondwet of der wet.

Daartegen heeft de Grondwet zelf twee sankties voorzien: in art. 64, het verantwoordelijk-stellen van de ministers, en in art. 107, verbod aan de hoven en rechtbanken om alle besluiten en verordeningen, die met de wetten niet overeenstemmen, toe te passen.

Wij meenen dan ook dat de, overigens (uit het Fransch) juist vertaalde Nederlandsche wettekst van het Kon. Besl. van 28 Sept. 1931 niet mag worden toegepast.

De uit het Fransch onjuist vertaalde, doch rechtskracht bezittende Nederlandsche wettekst uit den Moniteur van 31 Mei 1929 kan slechts, zooals een gewone wet, door een nieuwe wet gewijzigd. En dat is het werk van den wetgever.

R. L.

RECHTSPRAAK

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

ARREST VAN 31 DECEMBER 1931

Voorzitter: M. Boucqey
Raadsheeren: M. De Landstheer en De Ridder
Pleiters: Mr Van Dieren en Van der Veeren

STRAFVORDERING — ONAFHANKELIJKHEID DER BURGERLIJKE EN DER STRAFVORDERING.

De burgerlijke vordering en de strafvordering alhoewel samenhangend, en voor eene en dezelfde rechtbank ingeleid, hebben nochtans een zelfstandig bestaan, en kunnen afzonderlijk te niet gaan. De burgerlijke vordering gaat te niet indien op vrijspraak van den verdachte, de burgerlijke partij geen beroep aantekent tegen het vonnis.

Indien de zaak aanhangig wordt gemaakt voor het Hof van Beroep door het verhaal van het Openbaar Ministerie alleen, mag de Burgerlijke partij, in zake geroepen door het Openbaar Ministerie, nochtans, niet besluiten tot schadevergoeding, doch enkel deel nemen aan de debatten om zich te verzetten tegen een vrijspraak, ten gevolge derwelke zij de kosten van het geding te dragen zou hebben.

O. M. en B... t/ S...

Het Hof van beroep zetelende te Brussel, 9^e kamer, rechtdoende in strafzaken, heeft het volgende arrest uitgesproken:

In zake van het Openbaar Ministerie en van de burgerlijke partijen, B... tegen S...

Rechtstreeks gedagvaard door exploit van deurwaarder Armand Permantier in dato van 26 Januari 1931, geregistreerd, ten einde na toepassing te hebben hooren doen van de straf door de wet bepaald zich te hooren verwijzen tot het betalen aan de burgerlijke partijen ten titel van schadevergoeding:

1) voor zedelijke schade eene som van vijf duizend frank;

2) voor stoffelijke schade eene som van drie duizend frank; zich het recht voorbehoudende deze laatste som nader te bepalen en desnoods te vermeerderen, met lijfswang en tot de kosten, uit hoofde van te Zout-Leeuw, kanton Zout-Leeuw, den 8^{en} April 1927, in eene burgerlijke zaak eene valsche verklaring afgelegd te hebben ten nadeele van B. Frans en B. Leonie;

Gezien het beroep ingediend op 29^{en} Mei 1931 door den Heer Procureur Generaal van het Beroepshof van Brussel tegen het vonnis uitgesproken door een rechter den 15^{en} Mei 1931 door de rechtbank van eersten aanleg van het arrondissement Leuven dewelke rechtdoende in boetstraffelijke zaken de actie der burgerlijke par-

tijen B... uitgedoofd verklaart en hunne vraag niet ontvankelijk, verwijst hen tot de kosten door hen gedaan en ieder tot eene helft der kosten van het proces beloopende in het geheel op de som van 12 frank 60 centiem;

Gezien het arrest, door het Beroepshof van Brussel geveld op 14 Juli 1931, hetwelk om de redenen in het arrest aangegeven het beroep aanvaardt, het vonnis a quo te niet doet, de zaak tot zich trekt en zegt dat de verjaring onderbroken werd door het proces-verbaal van den 9^{en} April 1929, stelt de zaak onbepaald uit om ze ten gronde te behandelen;

Gehoord het verslag gedaan door den heer Voorzitter;

Gehoord de burgerlijke partijen in hunne middelen, ontwikkeld door Meester Van Dieren, advocaat;

Gehoord het Openbaar Ministerie in zijnen eisch;

Gehoord den betichte in zijne middelen van verdediging ontwikkeld door Meester Vanderveeren, advocaat;

Gezien zijne schriftelijke besluiten;

Aangezien het instellen van eene burgerlijke actie, door rechtstreeksche daging, voor eene beteugelende rechtbank ook de openbare actie in beweging brengt;

Aangezien diensvolgens, ingevolge exploit van deurwaarder Parmentier gedagteekend van 26 Januari 1931 geregistreerd, voor den eersten rechter eene dubbele actie aanhangig werd gemaakt, de eene van openbaar belang en strekkende tot toepassing der strafwet de andere van persoonlijk belang en strekkende, in gevolge artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek, tot herstelling van het nadeel veroorzaakt door een feit dat als strafbaar staat voorzien;

Aangezien het noodzakelijk samengaan dezer twee actiën voor den rechter van beteugeling, wel is waar, voor gevolg heeft dat het uitoefenen van het strafvervolg, ofschoon op dubbel eisch gesteund, toch door het Openbaar Ministerie wordt uitgeoefend, doch dat daaruit geenszins te besluiten is dat elk der actiën niet onafhankelijk zou zijn van de andere, dat ze integendeel eigen leven bezitten en gansch gescheiden zijn, vermits, eens dat over beide eischen wordt uitgesproken, het tusschengekomen vonnis slechts zal kunnen in beroep herzien worden indien de partij die zich in hare belangen gekrenkt acht, en naar hervorming streeft, zelf beroep heeft ingeteekend (arresten van het Verkeershof: 11-5-1903, Pas. 210. 30. 6. 1930. Pas. 281. Revue de droit pénal P. 1930, blz. 895);

Aangezien in het tegenwoordig geding van wege het Openbaar Ministerie alleen beroep bestaat tegen betichte S... zoo dat de rechter van beroep over eene vraag die de burgerlijke partij alleen aanbelangt niet meer te kennen heeft, en dat de eenige betwisting die voor hem hangend blijkt betrek heeft op de vraag naar toepassing eener straf tot dewelke het Openbaar Ministerie steeds besluiten kan, al heeft de burgerlijke partij niet meer te besluiten nopens het voorwerp van haar eerste eischen;

Aangezien door het Hof bij tusschenarrest van 14 Juli 1931 het vonnis a quo werd te niet gedaan; dat in dit arrest ook besloten is geworden dat de feiten, om dewelke vervolg, niet verjaard zijn, en dat luidens artikel 215 van het wetboek van strafvordering, het plaats greep voor het Hof de zaak tot zich te trekken; dat dus het Hof eene nieuwe beslissing ten gronde heeft te nemen aangaande het deel van het geding alleen dat voor haar werd gebracht (de vraag van het Openbaar Ministerie); dat immers het beroep van het Openbaar Ministerie de onthouding zich te beroepen, van wege de burgerlijke partij niet beletten kan haar noodzakelijk uitwissel te hebben, 't is te zeggen voor gevolg te hebben dat tegenover haar het vonnis a quo een eindvonnis is geworden op hetwelk niet meer is weder te keeren; dat inderdaad geen tekst der wet toelaat te zeggen dat hier, bij uitzondering aan den gemeenen regel, het handelen van een derde eene procedure die ten einde is zou kunnen doen hernemen;

Aangezien men vruchteloos daartegen op zou werpen dat nochtans het Openbaar Ministerie, volgens de rechtspraak, nog mag tusschenkomen, in geval een beroepshof, op het beroep der burgerlijke partij alleen, en betrekkelijk een incident dat aan deze laatste uitsluitelijk aanbelangt, een tusschenvonnis te niet doet en daarna de zaak tot zich trekt om ten gronde te beslissen (Beroepshof van Brussel 2-11-1900. Pas. 11. 161); dat immers in zulk geval de tusschenkomst van het Openbaar Ministerie noodzakelijk is omdat zonder deze, op de vraag der burgerlijke partij niet zou kunnen opgelost worden, vermits, bij het uitblijven van straf; deze vraag voor een strafrechtbank niet kan ten goede komen;

Aangezien uit al die beschouwingen volgt dat de burgerlijke partij B... niet ontvankelijk kan worden verklaard, wat betreft hare vraag tot vergoeding, en dat betichte met reden beweert dat betrekkelijk deze vraag het vonnis a quo kracht van gewijsde heeft;

Aangezien niet te min de burgerlijke partij luidens artikel 66 van het wetboek van strafvordering en artikel 5 der wet van 1^{en} Juni 1849, moet worden verwezen tot de procedurekosten welke zullen worden gemaakt tot aan de eindbeslissing, ingeval het vervolg op vrijspraak van den betichte uitloopt;

dat zulks — in eene rechtspleging tijdens dewelke zij geldig door het Openbaar Ministerie in tusschenkomst is geroepen geworden, — moet tot het besluit leiden dat zij hoeft in zake te worden gehouden, al geldt het ook een geding slechts hangend voor het Hof ten gevolge van het beroep van het Openbaar Ministerie, dat zij zelfs recht zou hebben in zulken staat van procedure vrijwillig tusschen te komen ten einde zich te verzetten tegen eene vrijspraak, ten gevolge derwelke zij de kosten van het vervolg zou te dragen hebben; dat bij gevolg de burgerlijke partij B... in recht zal zijn, naarmate het doel van hare tusschenkomst te besluiten, deel te nemen aan de debatten en getuigen te doen onderhooren, ofschoon zij onder opzicht harer vraag tot vergoeding niet meer in het geding is gewikkeld;

Om deze beweegredenen:

Het Hof,

Alle andere besluiten verwerpende, zegt dat de burgerlijke partij B... niet ontvankelijk is in haren eisch van schadevergoeding en interesten, het vonnis a quo ten dien opzichte kracht van gewijsde hebbende, dat niet tegenstaande die ter zijdestelling, de burgerlijke partij geldig in tusschenkomst geroepen is door het Openbaar Ministerie, voor de gebeurlijke veroordeeling tot de kosten van het vervolg en aldus met recht haar mag verzetten tegen de vrijspraak van den betichte en ten dien einde, naarmate het doel van hare tusschenkomst, besluiten nemen, aan de debatten deel nemen en getuigen doen onderhooren;

Verwijst de burgerlijke partij tot de kosten van het tusschengeschied, zijnde 56 frank, en stelt de zaak onbepaald uit om ze ten gronde te behandelen.

RECHTBANK VAN BEROEP IN HUURZAKEN TE GENT

24 DECEMBER 1931

Voorzitter: M. Smetryns
Pleiters: Mr Noest t/ J. E. Raes

GEBRUIK DER TALEN IN HUISHUURZAKEN — BESLUITEN — VOORWAARDEN DER EXCEPTIE VAN NIETIGHEID — OPZEG.

- I. Opdat een overeenkomstig de huishuurwet in het Vlaamsch ingestelde rechtsvordering in het Fransch moge worden voortgezet, volstaat het niet dat partijen voor den eersten rechter in deze laatste taal gepleit en geconcludeerd hebben. Daartoe is vereischt dat de verweerder uitdrukkelijk die wijziging van de taal der rechtspleging heeft aangevraagd op de terechtzitting waarop de zaak in eersten aanleg werd ingeleid.
- II. De beslitselen genomen voor den rechter in beroep in huishuurzaken zijn geen werkelijke akten van procedure, welke nietig kunnen worden verklaard bij toepassing van artikel 23 der huishuurwet.
- III. De exceptie van nietigheid van het vonnis a quo, gegrond op het verzuim der wettelijke bepalingen aangaande het gebruik der talen, moet voor alle weren en exceptiën, die van onbevoegdheid inbegrepen, worden voorgesteld.
- IV. De opzegging, voorzien bij artikel 7, eerste paragraaf der huishuurwet, moet worden gedaan voor het verstrijken van den termijn der wettelijke huurverlenging.

Van Coppenolle t/ De Stoepel

Overwegende dat de taal welke de rechter in beroep in huishuurzaken gebruiken moet voor het te wijzen vonnis, niet degene is die feitelijk door den eersten rechter als de taal welke overeenkomstig de wettelijke bepalingen, als de taal der rechtspleging is aanzien geweest maar als de taal der procedure in eersten aanleg had dienen aangenomen te zijn; dat er wel is waar bij het vonnis a quo vastgesteld wordt dat partijen hebben gepleit en geconcludeerd in de Fransche taal, maar dat die omstandigheid niet voldoende is opdat het Vlaamsch ophoude van de taal der rechtspleging te zijn in huishuurzaken, wanneer de verweerder in het Vlaamsch gedeelte van het land verblijft; dat eene bij toepassing van artikel 23, eerste paragraaf der huishuurwet in het Vlaamsch ingestelde rechtsvordering slechts dan in het Fransch kan worden voortgezet wanneer de verweerder uitdrukkelijk die wijziging van de taal der procedure heeft aangevraagd op de terechtzitting waarop de zaak werd ingeleid;

Overwegende dat tengevolge van het recht aan partijen toegekend van in persoon te verschijnen de rechtspleging voor den rechter in beroep in huishuurzaken eene mondelinge is en de zoogezegde beslitselen genomen in aanleg van beroep evenals degene genomen voor den eersten rechter enkel nota's zijn en geene werkelijke akten van procedure; dat daaruit volgt dat de beslitselen van eischer in beroep niet uit de debatten kunnen geweerd worden, op grond van het gebruik der Fransche taal in een geding waar het Vlaamsch is de verplichte taal der rechtspleging;

Overwegende dat de nietigheid van het bestreden vonnis voor gedekt moet worden gehouden omdat zij niet werd voorgesteld voor alle andere exceptiën, degene van onbevoegdheid inbegrepen; dat verweerder in beroep ten onrechte staande houdt dat de verplichting voor de partijen van de exceptie van nietigheid uit hoofde van verzuim der wettelijke voorschriften aangaande het gebruik der talen in de eerste plaats voor te stellen niet in aanleg van beroep moet worden nageleefd; dat de eerste paragraaf van artikel 23 der huishuurwet na de taal te hebben aangewezen waarin op straf van nietigheid de akten van rechtspleging, de vonnissen en de exploten van tenuitvoerlegging der vonnissen, zoo in eersten aanleg als in aanleg van beroep dienen te worden geschreven, wanneer het geldt een verweerder die het Vlaamsch of het Duitsch gedeelte van het land bewoont, den stand der zaak bepaalt waarin de exceptie van nietigheid moet worden voorgesteld; dat deze laatste bepaling waarbij overigens niet het minste onderscheid wordt gemaakt tusschen de procedure voor den eersten rechter en de rechtspleging voor den rechter in beroep noodzakelijk eene algemeene beschikking is, vermits zij het betrekkelijk karakter der nietigheid doet kennen;

Overwegende dat het huis bewoond door verweerder in beroep op eersten Augustus negentienhonderd veertien verhuurd werd voor honderd twee-en-negentig frank per jaar; dat zelfs voor den oorlog de werkmanswoningen zich doorgaans in slechten staat van onderhoud bevonden, door de schuld zoowel van de huurders als van de verhuurders; dat ongetwijfeld de eigenom van eischer in beroep geene uitzondering in dat opzicht zal zijn geweest; dat

in alle geval de werkelijke toestand der gebouwen in negentien honderd veertien zou dienen gekend te zijn, opdat uit hun hedendaagsche slechten staat eenig argument kunne getrokken worden ten voordeele van de vermindering der huurwaarde van het perceel op eersten Augustus negentien honderd veertien; dat derhalve het recht op huurverlenging der weduwe Delamenne in negentienhonderd een en dertig heeft opgehouden te bestaan;

Maar overwegende dat verweerster in beroep is ingeschreven geworden den vijfdén Januari negentienhonderd drie in de registers der bevolking van Ledebérg als hebbende aldaar hare woonst gevestigd in het huis Hundelgeméschen steenweg, n° 263; dat meestal de inschrijving wordt genomen na de ingenottreding en, vermits de huur van eersten van iedere maand wordt betaald de weduwe Delamanne, naar alle waarschijnlijkheid, het huis bewoont sedert eersten Januari negentienhonderd drie;

Overwegende dat aangenomen zelfs dat inschrijving en ingebruiktreding werkelijk den zelfden dag hebben plaats gehad, de opzeg gedaan den vijfdén Januari negentienhonderd een en dertig een dag te laat komt; dat wanneer de verhuurder den termijn der wettelijke huurverlenging laat voorbijgaan zonder de huur op te zeggen,

partijen op stilzwijgende wijze eene nieuwe huurovereenkomst aangaan voor den tijd welken het plaatselijk gebruik medebrengt; en de verhuurder het recht verliest van over zijn eigendom te beschikken na de opzegging voorzien bij artikel 7 der huishuurwet;

Om deze redenen :

De Rechtbank, alle strijdige besluiten van de hand wijzende, verklaart het ingesteld hooger beroep ontvankelijk; zegt dat het Vlaamsch de taal der rechtspleging in eersten aanleg is geweest en dan ook de taal der procedure in aanleg van beroep moet zijn;

Zegt dat de door eischer genomen besluiten niet uit de debatten kunnen geweerd worden omdat belanghebbende daarbij de Fransche taal heeft gebruikt, verklaart de door verweerster in beroep voorgestelde exceptie van nietigheid laat-tijdig; verklaart de gedane opzegging ongeldig; bekrachtigt de beschikkingen van het vonnis a quo waarbij de vordering wordt afgewezen en de oorspronkelijke eischer tot de kosten van eersten aanleg wordt veroordeeld;

Verwijst eischer in beroep in de kosten op het hooger beroep gevallen.

uitgaat.

De hieraan verbonden wedde (tantièmes) is onderworpen aan de DUBBELE bedrijfsbelasting, volgens de berekeningstabellen in gebruik voor de loontrekkenden en de vrije beroepen. Deze belasting blijft vrijgesteld van gemeentelijke en provinciale opcentiemen en gelijkaardige gemeentelijke taksen.

Luidens de wet van 13 Juli 1930 werd bovendien het beloop der afhouding in evenredigheid gebracht met de wijziging van het beloop der cedulaire aanslagen en aldus herleid van 10 op 9 %. Zulks gebeurde in de al of niet gewettigde veronderstelling dat beheerders enz., doorgaans welhebbende personen zijn welke op de som hunner inkomsten over 't algemeen het maximum beloop der bedrijfsbelasting, thans 9 %, zullen te betalen hebben. Dezelfde wet liet aan een Koninklijk Besluit de zorg over de wijze van afhouding aan de bron te bepalen. Ten einde zooveel mogelijk het uiteindelijk-verschuldigd bedrag der bedrijfsbelasting te benaderen, verkies het Koninklijk Besluit, dat reeds denzelfden dag als de wet verscheen, als basis der afhouding, het dubbel van de berekeningstabellen in gebruik voor de loontrekkenden en de vrije beroepen, boven het vast beloop van 9 %.

In plaats van de lange ingewikkelde tekst van art. 2 §§ 1 tot 4 van de wet van 20 Juli 1931, gevolgd door het Koninklijk Besluit van zelfden datum, in de samengeordende wetten op de inkomstenbelasting onder afwijkenden vorm van §§ 3 tot 5 van art. 35 in te schakelen, volstond het duidelijkheidshalve aan artikel 35 § 3 toe te voegen: dat het deel der wedden dat overeenstemt met de tantièmes van beheerders, commissarissen en vereffenaars van vennootschappen op aandeelen aan de dubbele bedrijfsbelasting is onderworpen met uitsluiting van alle gemeentelijke en provinciale opcentiemen en gelijkaardige gemeentelijke taksen. Het blijkt eens te meer dat sporadische wetshervormingen tot gebrekkig opstel aanleiding geven.

Ten einde het fiscaal statuut van beheerders enz., ten duidelijkste voor te stellen, werden volgende voorbeelden, naar behooren aangevuld, ontleend aan de ministeriele onderrichting van 27 Juli 1931 opgemaakt ter uitvoering van de wet van 20 Juli 1931.

VOORBEELD A. — Gesteld een ongehuwd belastingplichtige, wonende te Antwerpen, die meteen beheerder en rekenplichtige is in dezelfde vennootschap. Hij trekt te zamen binst het jaar 1931: 80.000 frank, hetzij 20.000 fr. tantièmes en 60.000 fr. wedde als rekenplichtige.

Af te houden aan de bron op 20.000	
— 4.000 (1/5 bedrijfslasten) =	
16.000 : 336 × 2 = fr.	672,—
Af te houden aan de bron op 60.000	
— 12.000 (1/5 bedrijfslasten) =	
48.000 : fr.	2.172,—
Totale afhouding fr.	2.844,—
Totaal inkomen fr.	80.000,—
— 1/5 bedrijfslasten fr.	16.000,—
Belastbaar inkomen fr.	64.000,—
Overeenkomstige belasting fr.	3.520,—
Deel der belasting overeenstemmend met zijn bezoldiging als beheerder:	
3.520 × 20.000	
80.000	=
880,—	
Deze som dient gevoegd bij de op de gezamenlijke bedrijfsinkomsten berekende belasting van 3.520 fr. om alzo de bedrijfsbelasting, die evenredig met zijn bezoldiging als beheerder overeenkomt, te verdubbelen: Hij is dus een belasting van	
3.520 + 880 = fr.	4.400,—
verschuldigd. Daar reeds aan de bron een afhouding gebeurde van	
2.844,—	
hoeft hij bij te betalen de som van fr.	1.644,—

VOORBEELD B. — Gesteld een ongehuwd belastingplichtige, wonende te Antwerpen, die meteen beheerder en handelaar is. Als beheerder heeft hij ten jare 1930 50.000 fr. tantièmes getrokken en in zijn handel heeft hij een belastbare winst van 60.000 fr. behaald.

Af te houden aan de bron op 50.000	
— 10.000 (1/5 bedrijfslasten) =	
40.000 : 1776 × 2 = fr.	3.552,—
Het totaal zijner belastbare inkomsten bedraagt: als beheerder: 50.000	
— 10.000 = fr.	40.000,—
als handelaar fr.	60.000,—
Te zamen fr.	100.000,—
Overeenkomstige belasting fr.	6.500,—
Deel der belasting overeenstemmend met zijn bezoldiging als beheerder:	
6.500 × 40.000	
100.000	= 2000 × 2 =
5.200,—	

Deel der belasting overeenstemmend met zijn handelswinsten:	
6.500 × 60.000	
100.000	=
3.900,—	
Deze som dient verhoogd met 10 % (5) zegge met fr.	390,—
De totale belasting op handelswinsten dient vermeerderd ten beloope der gemeentelijke (80 %) en provinciale (25 %) opcentiemen, hetzij met ...	4.504,50
Totale belasting: 5200 + 3900 + 390 + 4504,50 fr.	13.994,50
Daar reeds een afhouding aan de bron gebeurde van fr.	3.552,—
hoeft hij bij te betalen de som van fr.	10.442,50

Volledigheidshalve weze ten slotte aangestipt dat het nieuw belastingssstelsel, toepasselijk op de bezoldigingen der beheerders enz., hoewel dagteekenend van 20 Juli 1931, met ingang van dienstjaar 1930 in voege treedt. De aanslagen van dit dienstjaar, gevestigd op de bedrijfsinkomsten van 1929, dienen dus gevestigd of herzien op grond van de nieuwe wetgeving.

Deze terugwerkende bepaling druischt regelrecht in tegen artikel 111 der Grondwet (6). Om deze kleinigheid bleken echter onze wetgevers niet vervaard en ze stapten gezwind heen over het geopperd bezwaar, onder voorwendsel dat de verduubeling der taks sinds het jaar 1930 aan de belastingplichtigen in het vooruitzicht werd gesteld!!

Mr Frans DAESELEIRE.

- (1) Art. 25 § 2 der samengeordende wetten op de inkomstenbelasting.
- (2) art. 83 § 1 3° en § 3 2° derzelfde wetten.
- (3) Art. 34 § 4 2° derzelfde wetten.
- (4) § 1 De provinciën en de gemeenten kunnen gemachtigd worden tot het heffen van opcentiemen op de belastingen op de inkomsten...
- Uitzondering geldt echter wat betreft:
 - 1)
 - 2)
 - 3) De bedrijfsbelasting afgehouden van de wedden, loonen en pensioenen, bij hunne afbataling.
- (5) Art. 35 § 5 der samengeordende wetten op de inkomstenbelasting.
- (6) De belastingen ten voordeele van den staat worden jaarlijks gestemd. De wetten, die ze invoeren, gelden maar voor één jaar, indien ze niet vernieuwd worden.

VLAAMSCHE JURISTEN,

Gebruikt en verspreidt de Vlaamsche wetenschappelijke rechtslitteratuur.

Prof. M. A. KLUYSKENS: Beginselen van Burgerlijk Recht.

I. De Verbintenissen (2e druk).

II. De Erfenissen.

III. De Schenkingen en Testamenten.

Prof. M. N. GUNZBURG: Het Huwelijkscontract.

Prof. M. L. FREDERICQ: Beginnselen van het Belgische Handelsrecht. I en II.

Prof. M. P. BELLEFROID: Dictionnaire Français-Néerlandais des termes de droit (3e druk).

Bibliographie

J. H. P. BELLEFROID. — Toelichting van het Nederlandsch-Belgisch Verdrag van 28 Maart 1925 betreffende de betrekkelijke rechterlijke bevoegdheid, het faillissement, het gezag en de ten uitvoerlegging van rechterlijke beslissingen, scheidsrechterlijke uitspraken en authentieke akten. — Nijmegen — N. V. Dekker, Van de Vegt en Van Leeuwen.

Nauwelijks was het Nederlandsch-Belgisch verdrag in werking getreden (1 September 1929) of de juristen van beide landen die er zekere bepalingen van toe te passen hadden, bemerkten met welke moeilijkheden zij te kampen hadden om zekere punten op te lossen bij middel van de loutere tekstbepalingen van het verdrag.

Ook drong de behoefte aan eene klare toelichting van het verdrag zich op; maar ook was dit werk bijzonder kiesch. Niet alleen waren er maar al te talrijke en soms tegenstrijdige bescheiden zooals voorontwerpen en verslagen te ontlede, maar de opmerkingen en tegenwerpingen die er in beide landen gedaan werden konden alleen begrepen worden door eenen rechtsgeleerde die eene grondige kennis zou bezeten hebben van het positief recht en de laatste rechtspraak van BEIDE landen.

Niemand, gelooven wij, beter dan Prof. Bellefroid, hoogleeraar te Nijmegen vereenigde die vereischen. Daarom ook is zijn pas verschenen «Toelichting van het Nederlandsch-Belgisch verdrag» eerst en vooral een onontbeerlijke gids zoowel voor den belgischen als voor den nederlandschen rechtsgeleerde die het verdrag toe te passen heeft.

Voor elk van de bestudeerde vraagstukken zal hij in het boek van Prof. Bellefroid eene oplossing vinden gegrond 't zij op het verslag van de gemengde commissie die het verdrag heeft voorbereid, 't zij op de opmerkingen die op het ontwerp gedaan werden in de Belgische en voornamelijk in de Nederlandsche kamers, 't zij op de zeer jonge nederlandsche en belgische rechtspraak op het verdrag, 't zij zelfs op de belgische rechtspraak op het Fransch-Belgisch verdrag van 1899 betrekkelijk.

UITGAVEN VAN HET RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

Zal binnen kort verschijnen :

De Wet betreffende de Vergoeding der Schade, voortspruitende uit Arbeidsongevallen

met aantekeningen en tekst van de Koninklijke en Ministeriele besluiten, barema's en bestuurlijke onderrichtingen

door

Mr. RENE DE JONGH, advokaat

Een boekdeel in 8° van ongeveer 300 bladzijden

Fiscale Kroniek

Belasting op de bezoldigingen van beheerders, commissarissen en vereffenaars van vennootschappen op aandeelen

Luidens de wetten op de inkomstenbelasting, na den oorlog in voege getreden, werden de bezoldigingen van beheerders, commissarissen en vereffenaars van vennootschappen op aandeelen onderworpen aan de bedrijfsbelasting (1). Ze werden op fiscaal gebied met de loonen, wedden en pensioenen gelijkgesteld en konden dus aan geen gemeentelijke of provinciale opcentiemen, doch enkel aan een bijzondere gemeentelijke taks (overeenstemmend met maximum vijf en twintig opcentiemen) onderworpen worden (2). Het bedrag dezer bedrijfsbelasting werd, a ratio 10 % der bezoldiging, aan de bron ter gelegenheid van de betaalbaarstelling door de vennootschap afgehouden om later met de som der bedrijfsinkomsten van den belastingplichtige in overeenstemming te worden gebracht (3). Trots hun kapitalistischen oorsprong, werd dus aan de besproken inkomsten een bevoorrecht regiem toebedacht.

Ter gelegenheid van de jongste algemeene herziening van ons fiscaal stelsel, vastgelegd in de wet van 13 Juli 1930, werd een schuchtere poging aangewend om het geldend fiscaal statuut der beheerders, commissarissen en vereffenaars van vennootschappen op aandeelen te wijzigen. Daar het niet opging beheerders enz., welke een mandaat vervullen en als organen der vennootschap optreden, met loontrekkenden gelijk te stellen en hunne bezoldigingen te behandelen als de opbrengst eener dienstverhuring, werd artikel 25, 2° gesplitst en vermeldt voortaan afzonderlijk als getroffen zijnde door de bedrijfsbelasting de inkomsten:

- « 1) van alle personen bezoldigd door een derde, zonder verbonden te zijn door een aannemingscontract, met inbegrip van de verkrijgers van pensioenen en lijfrenten.
- 2) van de beheerders, commissarissen en vereffenaars van de vennootschappen op aandeelen, met inbegrip van de gouverneurs, bestuurders, regenten, censoren en anderen die soortgelijke ambten vervullen als deze belastingplichtigen. »

Het inzicht van de Commissie van Finantiën, welke deze splitsing ingaf, was deze laatste reeks bezoldigingen vatbaar te maken voor het heffen van opcentiemen ten bate van de gemeenten en provinciën. Daartoe was echter een gelijktijdige wijziging van art. 83 der samengeordende wetten (4) vereischt. Deze wijziging, welke men zich voornam ter gelegenheid van de in uitzicht gestelde herziening der wet betreffende de gemeentelijke en de provinciale fiscaliteit te stemmen, bleef echter uit.

Toch waagde de provincie Brabant het, in overeenstemming met den geest der pas gestemde wetgeving, 100 opcentiemen te stemmen op de bezoldigingen van beheerders, commissarissen en vereffenaars van vennootschappen op aandeelen. Deze stemming werd van hooger hand verbroken, doch gaf aanleiding tot het beslissend ingrijpen van den wetgever.

Luidens artikel 2 § 2 der wet van 20 Juli 1931 worden, ten bate echter van den STAAT, 100 opcentiemen gevestigd op het deel der bedrijfsbelasting dat evenredig overeenstemt met de bezoldigingen van beheerders, commissarissen en vereffenaars van vennootschappen op aandeelen. Indien echter gezegde personen in den schoot derzelfde vennootschap, ingevolge een regelmatige dienstverhuring, andere bestendige ambten uitoefenen, blijft het deel hunner hoofdens deze ambten opgetrokken wedde aan het gemeen fiscaal recht onderworpen.

Om misbruiken te voorkomen, dient het onderscheid tusschen beide soorten inkomsten duidelijk te worden afgebakend:

1° Eenerzijds: een feitelijke en bestendige betrekking, welke de belanghebbende tegenover de vennootschap in de afhanke-lijkheid stelt van werknemer tegenover werkgever.

De hieraan verbonden wedde is onderworpen aan de bedrijfsbelasting volgens de berekeningstabellen in gebruik voor de loontrekkenden en de vrije beroepen. Hier kan dus geen sprake zijn van het heffen van opcentiemen doch hoogstens van een bijzondere gemeentelijke taks waarvan het beloop voortaan niet meer uitdrukkelijk door de wet wordt beperkt.

2° Anderzijds: een mandaat waaromtrent hij verantwoording verschuldigd is tegenover de algemeene vergadering der aandeelhouders waarvan het overigens

Zoals Prof. Bellefroid het immers aantoon, zijn talrijke artikelen van het Nederlandsch-Belgisch verdrag eenvoudig hernomen uit het Fransch-Belgisch verdrag van 1899 en komt de Belgische rechtspraak met betrek tot dit verdrag, in zekere mate in aanmerking.

Men mag zich daarbij met Prof. Bellefroid wel afvragen of een verdrag dat reeds groote moeilijkheden aanbodt wanneer het in Frankrijk en België moest toegepast worden, wel diende hernomen te worden om den toestand te regelen tusschen België en Nederland; wanneer immers het Fransch en het Belgisch recht, al bieden zij reeds merklijke verschillen aan toch beiden gegrond zijn op de Code Napoléon, zijn integendeel de begrippen van het Belgisch en het Nederlandsch recht vaak uiteenlopend, zij het niet tegenstrijdig. Talrijke voorbeelden zijn hier door den schrijver aangehaald: bevoegdheid n° 22; erfrecht n° 65.68; burgerlijke actie voor het strafrecht n° 72; lijfswang n° 86; faillissement n° 114; akkoord tot voorkoming van faillissement n° 126, enz.

Wanneer hij die verschillen uiteenzet neemt het belang van zijn boek nog toe. De eenvoudige toelichting van het verdrag verheft zich dan tot een handboek van vergelijkend recht, in hetwelk de instellingen van beide landen objectief en zoals de laatste staat van de rechtspraak ze doet uitschijnen beschreven zijn.

Rechtstreeksch geeft ons Prof. Bellefroid zijn advies op de waarde van het verdrag niet. Toch begrijpt men gemakkelijk dat hij niet enkel de verwikkelingen vreesde die zich na het Fransch-Belgisch verdrag hebben voorgedaan en die de nieuwe tekst niet heeft weten op te heffen, maar dat zijn grootste verwijt — zoals dit van de in Nederland zoo talrijke opposenten aan het verdrag — is dat het zich heelemaal niet aanpast bij de gewone bevoegdheidsregelen van de Nederlandsche wetten.

Integendeel komen de bepalingen van het verdrag zeer goed overeen met die van de Belgische wet van 1876 op de bevoegdheid.

Zoo heeft bij voorbeeld het «forum contractus» van art. 4 van het verdrag eene draagwijdte die vergeleken mag worden met die van het forum van art. 42 van de Belgische wet, maar die ruim groter is dan die van hetzelfde forum volgens 314 van het Nederlandsch Wetboek op de rechtsvordering (toelichting n° 27-28).

Het is slechts heel natuurlijk indien wij Belgische juristen, die schaduwszijde doorgaans niet zoo treffend vinden; ten onrechte, volgens ons, want het is gemakkelijk te begrijpen dat de nadelen veroorzaakt door de toepassing van gemeene regels die zich niet aanpassen bij de rechterlijke instellingen van beide landen even groot kunnen zijn voor de onderdanen van de twee landen.

Laat ons slechts als voorbeeld aanstippen dat de Nederlandsche wetten een onbepaalde burgerlijken eisch voor de strafrechten niet aannemende, de Nederlandsch rechtspraak het exequatur weigert aan de beslissingen van onze boetschappelijke rechtbanken op de burgerlijke actie (Hooge Raad 16 Maart 1931 Nederlandsche Jurisprudentie 1931, 689; Toelichting n° 72).

Talrijke andere voorbeelden van de eerste gevolgen van de toepassing der verdragregels zouden wij zoo uit het werk van Prof. Bellefroid kunnen putten. Steeds zouden zij gestaafd zijn op pas uitgekomen en welgekozen rechterlijke beslissingen van beide landen.

Voor wat namelijk België betreft, vinden wij talrijke verwijzingen naar Prof. Van Dievoet's pas verschenen medewerking aan de «Répertoire pratique du Droit Belge» (v° Compétence et matière civile et commerciale).

Zoo is het zeker niet gewaagd te beweren dat de zoo zorgvuldige opgemaakte «toelichting van het verdrag» van Prof. Bellefroid, al is zij tamelijk spoedig na het in werking treden van het verdrag verschenen en al kan zij dus geen definitieve oplossing geven aan al de gestelde vraagstukken, toch zulke verdiensten aanbiedt van juist begrip der vraagstukken en klare uiteenzetting der voorafgaandelijke bescheiden, dat het zonder twijfel de basis zal blijven van alle later werk dat nopens het verdrag geschreven zal worden.

A. LE PAIGE.

Wet van 9 April 1930

Verslag van den Heer SINZOT
namens de commissie gelast met het onderzoek
der begroting van het Ministerie van Justitie
voor het dienstjaar 1932

De Heer Volksvertegenwoordiger Sinzot, verslaggever der commissie gelast met het onderzoek der begroting van het Ministerie van Justitie voor het dienstjaar 1932, heeft onlangs een merkwaardig verslag uitgebracht dat voor enkele weken aan de leden van het Parlement is uitgedeeld geworden.

In dit verslag worden de meest actuele vraagstukken op het gebied van het rechtswezen op grondige en klare wijze onderzocht en dit stuk, dat eene merkwaardige bijdrage vormt tot de studie van ons hedendaagsch recht, dient zonder twijfel in breeden kring verspreid te worden.

Het «Rechtskundig Weekblad» heeft dan ook beslist, met de welwillende toestemming van den Heer Verslaggever, de voornaamste kapitels eruit in zijne kolommen te publiceren.

Hieronder volgt het hoofdstuk gewijd aan het strafrecht en de strafvordering, waarin voornamelijk de zoo bijzondere wet van 9 April 1930 op de abnormalen wordt besproken.

In onze volgende nummers zullen de hoofdstukken betreffende de burgerlijke rechtsvordering, de orde der rechts machten, alsook het zeer belangrijke hoofdstuk betreffende het burgerlijk recht, worden gepubliceerd.

I. — STRAFRECHT EN STRAFVORDERING

Sommige leden van de Commissie van Justitie maakten zich bezorgd om de gemakkelijheid waarmee de Veiligheid tot sommige uitzettingen overging; zij wezen op verschillende misbruiken, namelijk op de ware gevangenzetting welke die uitzettingen voorafgaat, en de Commissie van Justitie vestigt de aandacht van den geachten Minister op dat punt.

Dit gezegd zijnde, laten wij overgaan tot het onderzoek van dit zeer gewichtig problema van strafrecht: de verdediging der maatschappij tegen de abnormalen.

De Commissie van Justitie houdt zich ver van de polemieken die dit vraagstuk doet oprijzen. Maar, én met de advocaten, én met de magistraten, kan zij niet nalaten ongerust te zijn.

Het beginsel van de wet kan uitstekend zijn. Maar met de wetten gaat het evenals met de karakters: alleen bij de praktijk komen hun gebreken tot uiting.

De wet van 9 April 1930 offert wetens en wilens aan de behoeften van de verdediging der maatschappij het beginsel-zelf op van de persoonlijke vrijheid, of hetgeen onze confrater Mangin met vriendelijken humor noemde «de gewetensbezwaren en de voorrechten van de persoonlijke vrijheid» (1).

De toestand van de voorstanders of van de tegenstanders is zeer gemakkelijk te bepalen: aan den eenen kant de verdediging der maatschappij die vóór alles moet gaan; aan den anderen kant de eerbied voor de persoonlijke vrijheid.

Hier de beginselen in herinnering te brengen zal wellicht niet overbodig zijn. Het individu bestaat niet voor de samenleving, maar wel de samenleving voor het individu; zij moet aan eenieder, in de sociale orde, zijn levensdoel verzekeren.

Laten wij het dan zonder omwegen zeggen, die wet is slecht, omdat zij het begrip van persoonlijke vrijheid bijna afgeschafte heeft ten voordeele van het begrip van de verdediging der maatschappij.

Zij is gevaarlijk omdat zij, onder elk ander regeringsstelsel dan het onze, onder welke dictatuur ook, een niet te evenaren werktuig van verdrukking zou worden.

Het volstaat dienaangaande, artikel 1 te herlezen:

«Als er aanleiding is te denken dat de verdachte lijdt aan krankzinnigheid, of door erge geestesstoornis of geesteszwakte is aangedaan, waardoor hij onbekwaam wordt zijn daden te beheerschen, kunnen de rechtbanken, in raadkamer en ter terechtzitting, in de gevallen waarin de wet de voorloopige hechtenis toelaat, hem in observatie stellen in de psychiatrische afdeling van een strafinstelling, de onmiddellijke tenuitvoerlegging van deze beschikking gelastende, indien daartoe termen zijn.»

Welk gebrek aan nauwkeurigheid in de termen! Dokter Vervaeck, die veel houdt van de wet op de verdediging van de maatschappij, heeft er nochtans, zonder het te willen misschien, een vrij scherpe kritiek over gemaakt in zijn voordracht van 29 November 1930 in de Genootschappen van gerechtelijke geneeskunde en van geestesgeneeskunde van België. Hij poogde de betekenis van artikel 1 der wet nauwkeurig te bepalen; zonder het te zeggen, heeft hij den indruk gelaten dat dit artikel willekeur bij rechters en deskundigen mogelijk maakt, die er mede belast zijn de: «krankzinnigheid, de geestesstoornis, de geesteszwakte» te beslissen (2).

En de heer Destree bepaalde aldus de personen die door het wetsontwerp bedoeld waren: «de personen die niet heelemaal gek en ook niet heelemaal redelijk zijn, maar die een zeker gevaar zijn voor de maatschappij» (3).

Wie dan, zoo men de moderne methodes moet geloven, zou aan die dreigende omsingeling ontsnappen?

Want het recht op een tegenonderzoek wordt den beklagde feitelijk ontnomen.

Bij artikel 3, wordt bepaald dat de voorzitter van het rechtscollege dat op de vordering van het openbaar ministerie, strekkende tot de interneering, heeft te beslissen, drie dagen te voren op een ter griffie gehouden bijzonder register, plaats, dag en uur van de verschijning laat vermelden. Het dossier wordt gedurende acht en veertig uren ter beschikking van den raadsman van den verdachte gesteld.

Hoe zou die raadsman op acht en veertig uren tijd kunnen voorzien in de verdediging van den verdachte tegen de inobservatiestelling?

Tenware men aan de advocaten een alwetendheid zou toekennen, die zij niet opeischen, hoe zou men van hen kunnen vergen dat zij op acht en veertig uren tijd, een verslag van deskundigen zouden kunnen bestudeeren, critiseeren, aannemen of verwerpen?

En onder al de psychiaters die ik ken, onderscheid ik er geen enkelen die zich, op vier en twintig uren tijd, zou durven uitspreken over of tegen een verslag dat langdurig werd bestudeerd. Zelfs al was hij van alle geweten ontbloot, de bezorgdheid om zijn goede faam zou hem zulks ontnemen.

Maar de wet op de verdediging van de maatschappij is vooral slecht, omdat de door het strafwetboek voorziene, wel bepaalde en nauwkeurige straffen — geldboete of gevangenisstraf — door een vrijheidsberoving vervangt, waarvan het hooge minimum slechts kan gewijzigd worden door de willekeur van de Bijzondere commissie of van de geneesheeren-psychiaters.

Mijn geachte confrater, de heer Van Paris, haalde een bijzonder typisch geval aan.

Een werkmans die nu en dan een glas te veel dronk, sloeg op zekeren dag zijn vrouw wat harder dan ons oud Brabantsch recht het aannam (justa castigatio).

Vóór de wet tot verdediging van de maatschappij, zou de rechtbank hem veroordeeld hebben tot honderd frank geldboete die hij zou moeten betalen hebben na vermenigvuldiging door den coëfficiënt 7.

De vooruitgang heeft hem voor vijf jaar opgesloten in een psychiatrische afdeling. Gedurende dien tijd, zal zijn familie maar in haar voeding en in de opleiding van de kinderen moeten voorzien zoals zij kan...

En, vergeten wij het niet, het is in een psychiatrische afdeling, gewis, maar toch in een gevangenis dat de stakkerd zijn vijf jaar zal doorbrengen.

Wat men de verdediging der maatschappij heet, komt duur te staan aan de individuen; zij druicht in tegen onze opvatting van de persoonlijke vrijheid.

Maar door een vrij zonderlingen ommekeer, beweert men uit artikel 7 der wet gevolgtrekkingen te halen, die volstrekt antimaaatschappelijk zijn.

De Procureur Generaal schreef woordelijk het volgende:

Het is «op het oogenblik van het vonnis» dat de rechter zich moet plaatsen om na te gaan of de verdachte in staat van krankzinnigheid of in een ergen toestand van geestesabnormaliteit verkeert, die de interneering opdringt. Verkeerde hij in dien toestand, op het oogenblik van het strafbaar feit en indien hij genezen is op het oogenblik van het vonnis, dan zal hij vrijgesproken worden op grond van artikel 71 van het strafwetboek, en het Openbaar Ministerie zal hem niet meer mogen doen opsluiten. Was hij normaal op het oogenblik van het feit en is hij, op het oogenblik van het vonnis, in staat van krankzinnigheid of in een ergen toestand van geestesabnormaliteit, dan zal de rechtbank die opsluiting gelasten.

Zoodus zal een beklagde of een beschuldigde die ten volle verantwoordelijk is erkend op het oogenblik van het wanbedrijf of van de misdaad, aan de straf ontsnappen, omdat hij op het oogenblik van het vonnis aan geestesstoornis lijdt!

De straffeloosheid, dank zij een echte of geveinsde onverantwoordelijkheid die zich voordoet na het strafbaar feit!

En hier is het dat de maatschappelijke orde opgeofferd wordt voor het individu.

Die dubbele tegenstrijdigheid zou volstaan om de noodzakelijkheid te bewijzen van «verbeteringen», zegt de Procureur generaal, van een omwerking, zullen wij zeggen.

Boven alle bezwaren echter, die de wet tot zoogezegde bescherming van de maatschappij oplevert, is de afstand van de macht van den rechter in handen van de deskundige; dank zij de zeer vage bewoordingen «krankzinnigheid, geestesstoornis, geesteszwakte», zal morgen om het even wie ook geïnterneerd worden, naar aanleiding van het geringste misdrijf, en zelfs wegens een vergrijp tegen de belastingswetten! (4)

De Commissie van Justitie had zijn verslaggever er mede belast, aan den bevoegden minister enkele vragen te stellen betreffende de toepassing van de wet welke wij hier behandelen.

Wij schrijven hier de vragen over met hun antwoord:

«1° Tot hoeveel interneeringen werd er besloten bij toepassing van de wet gezegd «tot bescherming der maatschappij»?

Op 1 November 1931, waren 395 abnormale delinquenten geïnterneerd geworden, bij toepassing van de wet op de bescherming der maatschappij. Die 395 gevallen begrepen:

133 veroordeelden geïnterneerd in den loop van de tenuitvoerlegging van hun straf (art. 23 der wet);

262 verdachten geïnterneerd door een rechtbank in raadkamer of ter terechtzitting (art. 7 der wet).

2° Voor welken duur werd ieder van die interneeringen uitgesproken?

De duur van de interneering der veroordeelden is voor ieder van hen beperkt door den datum van het verloop der straf welke zij te ondergaan hebben.

Onder de 262 verdachten opgesloten bij rechterlijke beschikking, werden 209 opgesloten voor den duur van 5 jaar; 44, voor den duur van 10 jaar; 9, voor den duur van 15 jaar.

Er dient opgemerkt dat, op 1 November 1931, 29 verdachten die bij rechterlijke beslissing werden opgesloten, op proof werden ontslagen op last van de bij de wet ingestelde Commissie van de psychiatrische afdeling.

3° Hoeveel interneeringen werden gelast ten zake van misdaden? Hoeveel ter zake van wanbedrijven?

Onder de 133 veroordeelden, opgesloten tijdens den duur van de uitvoering van hun straf, waren er 74 correctioneel veroordeelden en 59 crimineel veroordeelden.

De over de verdachten gevraagde inlichtingen zullen door het Departement van Justitie aan de Commissie voor de Justitie worden verstrekt, zoodra de Procureurs-generaal ze zullen toegezonden hebben.

4° Hoe worden de interneeringskosten teruggevorderd?

De wet op de bescherming van de maatschappij is stilzwijgend wat betreft de betaling van de onderhoudskosten van de geïnterneerden.

De tekst van artikel 6 der wet van 27 November 1891 op den openbaren onderstand, waarbij de tusschenkomst van het Gemeen fonds en de provincien in de onderhoudskosten van de in de gestichten geplaatste krankzinnigen wordt voorzien, geldt niet voor de abnormalen bedoeld bij de wet op de bescherming van de maatschappij. Anderzijds, ten gevolge van de ontstentenis van een bepaling zoals die van artikel 42 van de wet van 16 Mei 1912 op de Kinderbescherming, is het evenmin mogelijk de onderhoudskosten van die personen terug te vorderen, door ze ten laste te leggen van de familieleden die over zekere geldmiddelen beschikken. De geïnterneerde abnormalen zijn, wat de kosten betreft, gelijkgesteld met de veroordeelden en de kosten voor hun onderhoud vallen dus ten laste van de Schatkist.

Den 19^e November, liet de Minister van Justitie mij de volgende aanvullende inlichtingen toekomen:

Mijnheer de Verslaggever,

«Ik ontvang zoeven de inlichtingen die ik gevraagd heb aan de heeren Procureurs-generaal betreffende de tenuitvoerlegging van de wet tot bescherming van de maatschappij.

De door de parketten gegeven cijfers zijn merklijk hooger dan die welke mij door het bestuur werden medegedeeld. Dit is gemakkelijk te verklaren, want er verloopt over 't algemeen een maand ten minste, tusschen den datum waarop de interneering uitgesproken wordt en dien waarop de abnormale in de inrichting tot bescherming der maatschappij aankomt. Intusschen moet de psychiatrische commissie de inrichting aanduiden, waar de interneering moet geschieden. Een aantal verdachten wier interneering vóór 1 November beslist was, waren dus in de gestichten tot bescherming van de maatschappij nog niet opgesloten toen de inlichtingen werden ingenomen.

Ziehier de door de Parketten gegeven cijfers: 1° Tot hoeveel interneeringen werd er besloten op grond van de wet tot bescherming van de maatschappij?

Op 1 November 1931, was tegenover 319 verdachten een beslissing tot interneering gevallen op grond van artikel 7 der wet tot bescherming der maatschappij.

2° Voor welken tijd was ieder van die interneeringen uitgesproken?

Onder de 319 verdachten tot wier interneering besloten werd, bedreog de interneeringstijd:

voor 247, 5 jaar;
voor 62, 10 jaar;
voor 10, 15 jaar.

3° Tot hoeveel interneeringen werd er besloten wegens misdaden? Tot hoeveel, wegens wanbedrijven?

204 verdachten werden geïnterneerd ter zake van wanbedrijven.

115 ter zake van misdaden.

Wat betreft de veroordeelden die geïnterneerd werden, in den loop van de uitvoering van hun straf, verwijs ik naar de in mijn vorig schrijven gegeven inlichtingen.»

De toepassing van de wet brengt eenige moeilijkheden mede, die ons onoplosbaar voorkomen.

Welke rechtsmacht zal, bijvoorbeeld, bevoegd zijn om uitspraak te doen over de toekenning van schadevergoeding, gevorderd door een partij die zich, tijdens de behandeling der zaak, burgerlijke partij heeft gesteld, indien de misdadige die zou moeten terecht staan voor het Hof van Assisen, geïnterneerd zal worden?

Art. 12. — «De strafrechter bij wien de burgerlijke rechtsvordering en de publieke rechtsvordering tegelijk aanhangig zijn gemaakt, blijft bevoegd om op de eerste te beschikken in het geval van artikel 7 van deze wet. In hetzelfde geval, spreken de rechtbanken in raadkamer en ter terechtzitting de bijzondere verbeurdverklaring uit, zoals ten aanzien van een veroordeelde».

Zou het Hof van Assisen kunnen bijeengeroepen worden om over die schadevergoeding te beschikken? De zaak kan bij dat Hof slechts aanhangig worden gemaakt door een arrest van verwijzing van de Kamer van inbeschuldigingstelling. Rechtstreeksche dagvaarding is, te zijnen opzichte, niet mogelijk.

Bovendien, mocht in aanmerking worden genomen dat de burgerlijke partij, zoodra zij haar verhaal ingesteld heeft, niet meer voor een burgerlijke rechtbank kan optreden, dan blijft er niets over dan tot de vervallenverklaring te besluiten.

In burgerlijke orde zoowel als strafrechtelijk, is dus de wet tot bescherming van de maatschappij onvolledig of gevaarlijk en, alleszins slecht geregeld.

De heer Braffort, professor in het strafrecht aan de Universiteit te Leuven, is zoo vriendelijk geweest mij inzage te geven van de proeven van het verslag dat hij zal doen op de vergadering van den Bond der Oud-Studenten van de Rechtsfaculteit van de Universiteit, te Leuven.

In die studie waarin de breedte van gedachten, den observatiegeest en de wijsgeerige nauwgezetheid evenaren, vindt deze voorname hoogleeraar in strafrecht de gelegenheid om de wet, gezegd tot bescherming van de maatschappij, te veroordeelen zoowel uit naam van de persoonlijke vrijheid als van het wijsgeerig begrip van het gemeen welzijn.

Na den tekst en de toepassing ervan te hebben toegelicht, meent hij er te moeten uit besluiten dat de wetgever er niet in geslaagd is duidelijk te bepalen op welke categorie van personen de nieuwe wet van toepassing is.

En hij acht zich genoodzaakt nog tot dit te besluiten: «Men ziet het; te rekenen van een bepaalde norma, veranderen de juridische aard van de sanctie en het beginsel van de tusschenkomst zelf. En welke is nu die norma?»

» Het is de ernstige en bestendige aard van een zedelijk gevolg van de abnormaliteit, de vermindering van de morele verantwoordelijkheid. Dat is duidelijk een verkeerd en heterogeen criterium, dat achteeloos van een op een dwaling berustende en thans vervallen leer is overgenomen in een wet die gegrond is op een ander beginsel.»

Wij zullen het dus volledig met Prof. Braffort eens zijn, waar hij de wet van 9 April 1930 tot bescherming van de maatschappij beoordeelt als volgt:

«Zij blijkt een hervorming te zijn die weliswaar noodig is wat haar doel betreft, maar die, in hare bepalingen, niet alleen menigvuldige gevaren bevat, doch bovendien de verwarring en de onsamenvatbaarheid van ons strafrecht nog verhoogt» (5).

Wij wachten op hare herziening!

(1) J. T., 1931, kol. 389. Het is misschien niet ongewenscht hier te herinneren aan deze in natuurkundige termen uitgedrukte formule van Von Ihering: «Het gewicht van de willekeur pijnlijk slechts in evenredigheid met de ontwikkeling van het moreel vermogen van het rechtsgevoel».

Zweck im recht.

(2) Revue de droit pénal.

(3) Handelingen der Kamer, 1927-1928, blz. 81.

(4) Janssens de Bisthoven, L'application de la loi de défense sociale du 9 avril 1930, aux poursuites fiscales. (R. dr. pénal, 1931, blz. 1-9).

(5) Nadat het verslag werd neergelegd, in den loop van de verbetering van de drukproeven, is de studie van den heer Braffort verschenen. Wij wijzen inzonderheid op die conclusie, dat het tijd is het positief recht en voornamelijk het strafrecht «opnieuw op te vatten».

Mededeelingen

Men verzoekt ons aan te kondigen dat door het Vlaamsche Fonds voor Wetenschap te Antwerpen, Gent en Leuven eene voordracht ingericht wordt die zal gegeven worden door

Prof. Mr J. H. W. VERZIJL

Deze zal handelen over: «De groei der internationale arbitrage en rechtspraak gedachten».

Prof. Verzijl is de gekende hoogleeraar aan de Universiteit van Utrecht die tevens redacteur is aan het «Weekblad van het recht».

Zijne hoogst belangrijke voordracht zal stellig door zeer talrijke Vlaamsche juristen bijgewoond worden.

Prof. Verzijl zal optreden te Antwerpen op Woensdag 20 Januari om 8.15 u. in de zaal Oor, Leopoldstraat; te Leuven op Maandag 18 Januari om 8.15 u. in het Instituut Spoelbergh, Krakensstraat, 2 en te Gent op Dinsdag, 19 Januari, om 8.15 u. in het Auditorium voor Wijsbegeerte en Letteren, Lange Meere.

Uitgever: Drukk. «Mercurius»

Best.: R. Van Cauteren

Korte Ridderstraat, 22, Antwerpen. — Tel.: 200.95